

הרפורמה בתחום התקינה הינה יוזמה מבורכת אשר צפויה לסייע בהסרת חסמי כניסה ויבוא, הגברת התחרות והפחתת יוקר המחיה. בבדיקה שערכה רשות התחרות נמצא כי מדיניות אכיפת התקנים הרשמיים בישראל משיתה עלויות רבות על המשק, מעלה את חסמי הכניסה ליבואנים ותורמת ליוקר המחיה². יחד עם זאת, לרשות התחרות מספר הערות לנוסח המוצע, שהן חיוניות על מנת להבטיח את הצלחת הרפורמה:

1. יש להגביל את סמכות הצוות לאפשר חריגה ממשטר ההצהרות רק משיקולים של בריאות הציבור ובטיחות - חשוב להגדיר בחוק את השיקולים שעל בסיסם ניתן להתיר החרגה ממשטר ההצהרות במטרה למנוע שימוש יתר בסמכות זו. יש לתחום סמכות זו אך ורק למקרים בהם קיים חשש משמעותי ומיידי לפגיעה בבריאות הציבור ובטיחותו, ולא לכל מקרה בו יש צורך בקביעת תקן³.

רשות התחרות ממליצה לתקן את תזכיר החוק כדלקמן:

- א. לפני סעיף ו(2)(ב)(ג) יבוא "זאת לאחר ששקל הצוות את ההצדקות להטלת החובה, ומצא כי קיים חשש משמעותי ומיידי לפגיעה בבריאות הציבור או בטיחותו."⁴
- ב. בסעיף ו(5)(3)(ג) לאחר "כאמור בסעיף 2" יבוא "לאחר שמצאה הצדקה כאמור בסעיף ו(2)(ב)(ג)".⁵

2. ביטול ההקלות שניתנו לקביעת תקנים רשמיים - סעיף ו(1) לתזכיר החוק מעניק הקלות משמעותיות לקביעת תקן רשמי חדש. כאמור, תקנים רשמיים ככלל מעלים חסמים בפני יבואנים וכרוכים בעלות גבוהה למשק. אמנם הרפורמה צפויה להקל על יישום התקנים הרשמיים ואכיפתם, אך אין בכך הצדקה להקלה על קביעת תקנים חדשים ולהגדלת מלאי התקנים הקיים.

רשות התחרות ממליצה למחוק את סעיפים ו(1)(א)2-ו(1)(ג)5 בתזכיר החוק.

3. חיזוק ההרתעה והשימוש כלי האכיפה בדיעבד - אכיפה אפקטיבית ומרתיעה מהווה צעד משלים והכרחי להצלחת הרפורמה להקלה בייבוא, שכן כלים אלו הכרחיים על מנת להבטיח הצהרות אמיתיות ואיכותיות מצד היבואנים. מעבר לכך, להצלחת הרפורמה חשיבות מיוחדת שכן רפורמה זו מהווה אבן בוחן למדיניות רגולציה חכמה בכלל ולמעבר מאכיפה מראש לאכיפה בדיעבד בפרט. הסדרת האכיפה המוצעת בסעיפים ו(9)(ב) - ו(10) מבורכת, אך לעמדת רשות התחרות יש להוסיף התייחסות מפורשת לסמכות הממונה על התקינה לנקוט אמצעי אכיפה מנהליים ופליליים בגין ליקויים בתיק המוצר.

רשות התחרות ממליצה להוסיף בתזכיר החוק התייחסות מפורשת לנקיטה באמצעי אכיפה מנהליים ופליליים בגין ליקויים בתיק המוצר.

¹ יובהר כי הסדרת התקנים המחייבים, אשר נכללה בגרסאות קודמות של הצעת המחליטים והושמטה בגרסתה הסופית, מהווה נדבך משמעותי נוסף בדרך להפחתת הנטל הרגולטורי ולקביעת רגולציה חכמה. בהתאם לכך, רשות התחרות תומכת בקידום הסדרה זו, במסגרת התוכנית הכלכלית או מחוצה לה.

² ראו עמדת הממונה אודות משטר אכיפת תקנים הרשמיים והשפעתו על התחרות מיום 30 במאי.

³ לפיכך בחרנו להתבסס על חלק מההצדקות לקביעת תקן המופיעות בחוק התקנים תשי"ג-1953.

⁴ כך שנוסחו המלא של סעיף ו(2)(ב)(ג) יהיה: "(ג) נוסף על חובת הגשת הצהרה כאמור בסעיף קטן (ב), השר יהיה רשאי לקבוע בצו הפיקוח להסדרה של ייבוא טובין חובה להמצאת אישור בדיקת מעבדה לצורך אישור דגם, לאחר קבלת המלצת הצוות שבו חברים כל אלה (בסעיף זה - הצוות): ... זאת לאחר ששקל הצוות את ההצדקות להטלת החובה, ומצא כי קיים חשש משמעותי ומיידי לפגיעה בבריאות הציבור או בטיחותו."

⁵ כך שנוסחו המלא של הסעיף יהיה: "(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), השר רשאי, בצו, לתקן את התוספת השלישית תנאים נוספים לייבוא מוצר אשר חל עליו סעיף 9(א)5 לחוק התקנים, באישור ועדת חריגים כאמור בסעיף 2" לאחר שמצאה הצדקה כאמור בסעיף ו(2)(ב)(ג)".